

Београд - Сједињене Америчке Државе, у координацији с Грчком, покушавају да интегришу регион Западног Балкана у Европску унију 2014. године, сазнаје Данас из више извора у међународним круговима и Влади Србије. Према речима Данасових добро обавештених извора, САД желе да у најскорије време заокруже своју „балканску причу“, која подразумева обезбеђење трајног мира и стабилности у региону и препуштање водеће улоге Европској унији.

Најпогоднијег савезника за убрзање реализације ове агенде Вашингтон налази у Атини, чија је политичка елита у исто време традиционално врло блиска и САД и балканским земљама, међу којима је и „православна“ Србија. Жељени датум, о којем се у делу домаће и међународне јавности и раније спекулисало, јесте Видовдан, 28. јун године 2014.

План Вашингтона дошао је до пуног изражаја недавним обелодањивањем такозване „мапе пута“ званичне Атине којом се предлаже да Србија и друге земље Балкана уђу у ЕУ на стоту годишњицу почетка Првог светског рата. Ову намеру званично је саопштио заменик шефа грчке дипломатије Димитрис Друцас, прецизиравши да Атина ради на „новој мапи пута“ за регион, налик Солунској агенди којом је 2003. године окончан евробалкански самит. У овом контексту занимљиво је да је шеф српске дипломатије Вук Јеремић први инострани званичник којег је нови премијер Јоргос Папандреу примио у званичну посету. Папандреу је том приликом такође говорио о плану за Западни Балкан у ЕУ 2014.

Александра Јоксимовић, чланица Форума за међународне односе и помоћница бившег шефа дипломатије СРЈ и СЦГ, не може са сигурношћу да тврди да ли Америка заиста стоји иза оваквог плана Грчке, али каже да би САД овакву агенду поздравиле и подржале, јер Вашингтон решење проблема Западног Балкана види у европској интеграцији региона у Унију. Она упозорава да је ова оптимистична идеја ипак веома тешко остварива, „мада иза сваке обелодањене спремности стоји јасна политичка одлука“.

- Евроинтеграција овог региона допринела би смањењу тензија и смиривању потенцијалних неуралгичних тачака које су Америци од кључне важности, као што су БиХ и Косово. Треба имати у виду да, формално, таква иницијатива може да потекне само из саме ЕУ, а не из САД. Стоји и чињеница да таква идеја може да потекне из малих земаља чланица Уније, а не од најјачих, јер би се у том случају отворили проблем

равнотеже и доминације међу јаким чланицама Уније. Грчка се, дакле, савршено уклапа у профил земље која би могла да подстакне такву иницијативу - објашњава Јоксимовићева.

Када је реч о проблемима ове иницијативе, саговорница Данаса наводи да у ЕУ у овом тренутку постоје државе које се противе било каквом проширивању, чак и на Исланд и Хрватску, две земље које су крупним корацама кренуле ка Унији.

- Ова иницијатива би подразумевала да се група земаља у истом тренутку појави пред вратима ЕУ, а за то је потребна међусобна сагласност унутар те групе. Мислим да, на пример, Хрватска не би била одушевљена тиме - каже саговорница Данаса.

Подсетимо да је још 2007. Божидар Ћелић, потпредседник Владе за европске интеграције, најавио да ће Србија постати пуноправна чланица ЕУ на Видовдан 2014. У објашњењу ове изјаве, Ћелић је рекао да би то, симболички гледано, био завршетак 20. века који је, после Принциповог атентата у Сарајеву на Видовдан 1914, почео Првим светским ратом. Утицајна Међународна комисија за Балкан је две године пре Ћелића, у извештају из 2005, закључила да би „у Сарајеву на лето 2014. године Европа требало да покаже да је напослетку дошао нови европски век“.

(Данас)